

Apteekin valikoimat laajenevat – missä kulkee raja

Apteekkien tuotteiden tarkoitus on tukea terveyttä ja hyvinvointia. Siksi esimerkiksi halot, voileivät ja sukkahousut eivät sovi valikoimaan.

Lääkkeitä, luontaistuotteita, kosmetiikka – ja jopa seksituotteita. Ne kaikki edistävät jollain tavoin ihmisen terveyttä tai hyvinvointia ja siksi niiden myyminen apteekissa on perusteltua.

– Englantilaisessa apteekissa voi kehittyttää valokuvia tai ostaa voileipiä, mutta siinä on minusta jo ylitetty apteekkiin sopivan tuotevalikoiman raja, sanoo osastopäällikkö, professori **Jussi Holmalahti** apteekkeja valvovasta Lääkelaitoksesta.

Apteekkien toiminnan täytyy olla eettisesti kestävä ja terveyden edistämiseen sitoutunutta. Lisäksi niiden on vaalittava luotettavuutta, uskottavuutta ja asiakkaidensa arvoja.

Seksuituotteet voivat esimerkiksi sopia myytäväksi Helsingin keskustan apteekkiin, koska ne edistävät ihmisen seksuaaliterveyttä. Jollain pienellä paikkakunnalla ne saataisivat hyödyistään huolimatta jopa loukata asiakkaita.

– Apteekit puntaroivat tuotteensa aika itsenäisesti, eikä meidän viranomaisten tarvitse juuri puuttua valintoihin. Olemme kuitenkin kiinnittäneet huomiota, jos esimerkiksi markkinoinnissa tai hyllyjärjestyksissä menee luontaistuotteen ja lääkkeen raja sekaisin, Holmalahti kertoo.

Aina välillä apteekkeihin yritetään saada sellaisia tuotteita tai palveluita, jotka eivät sinne välttämättä kuulu, kuten vakio-

veikkausta tai halkoja. Jos hälytyskellot eivät apteekkarilla soi, viranomainen joutuu puuttumaan asiaan.

Terveyttä elintarvikkeista

Tamperelaisessa Apteekkimaailmassa on myyty vuoden verran terveysvaikutteisia elintarvikkeita, kuten Gefilusta, Beceliä ja Evolusta.

”Englannissa apteekissa voi kehittyttää valokuvia. Siinä ylitetään jo apteekkiin sopivan tuotevalikoiman raja.”
Professori **Jussi Holmalahti**,
Lääkelaitos

– Apteekki on luonteva paikka myydä terveysvaikutteisia elintarvikkeita, koska meillä on asiantuntemusta neuvoa asiakkaita. Kun ihminen tulee meille esimerkiksi kolesterolilääkereseptin kanssa, voimme kertoa myös kolesterolia alentavista elintarvikkeista, apteekkariksi **Jaana Tillanen** sanoo.

Yksi tunnustetuimmista funktionaalisista elintarvikkeista on Xylitol, ja sen paikka useimpien apteekkien hyllyillä on täysin kiistaton. Muita terveysvaikutteisia elintarvikkeita kovin monet apteekit eivät ole vielä innostuneet hankkimaan valikoimiinsa.

– Meiltä ostetaan erityisesti maitohappobakteeria sisältävää Gefilus Max -tehojuomaa. Asiakkaat eivät lainkaan ihmettele, miksi meillä myydään terveysvaikutteista mehua, Tillanen kertoo.

Apteekkarit kaavailivat laajennusta Apteekkimaailman tuotevalikoimiin.

– Soijan terveysvaikutteisuudesta on puhuttu paljon ja uskon, että erilaisia soijajalvisteita myydään meillä tulevaisuudessa enemmän ja monipuolisemmin, Tillanen uskoo.

Jossain kuitenkin kulkee raja.

– Islannissa näin apteekissa myytävän sukka housuja ja tekokynsiä. Ainakin ne sukka housut olivat mielestäni väärässä paikassa.

Hyötyä asiakkaalle

Tuotteet sopivat apteekkiin, jos niiden vaikutuksista on tieteellistä tai muunlaista vakuuttavaa näyttöä. Jossain eurooppalaisissa apteekkeissa tarjolla on oljenkorsia epätoivoisille, kuten huuhaalta haiskahtavia ihmeparannustuotteita. Suomessa etiikka on paremmalla tolalla.

– Haluamme, että tuote sopii asiak-

kaamme tarpeisiin ja hän saa rahoilleen vastinetta, markkinointipäällikkö **Faina Kanerva** Yliopiston Apteekista perustelee.

Tuotevalikoimaprosessissa Yliopiston Apteekin raati käsittelee monenlaisia ehdotuksia ja tutkii niiden luotettavuuden sekä taustat. Tarjokkaita on paljon, joten seula tarvitaan.

Sen lisäksi, että tuotteista on asiakkaille apua, niiden täytyisi edistää hyvinvointia ja terveyttä.

Esimerkkinä voi mainita kesällä puhuttaneet seksituotteet, kuten niin kutsutut geishakuulat ja liukuvoiteet. Niitä on ennenkin myyty Yliopiston Apteekissa, mutta Ruotsin apteekkeissa myytävät seksivälineet lisäsivät keskustelua myös meillä.

– Tuotteemme eivät ole seksivälineitä vaan seksuaaliterveyttä edistäviä tuotteita. Geishakuulilla vahvistetaan lantionpohjanlihaksia esimerkiksi virtsankarkailun hoidossa. Jos samalla paranee kyky nauttia seksistä, niin hyvä. Liukuvoide puolestaan ehkäisee kuivuneiden limakalvojen vaurioitumista, Kanerva huomauttaa.

”Otimme terveysvaikuttavat elintarvikkeet valikoimaamme noin vuosi sitten. Apteekki on nille luonteva myyntipaikka”, tamperelaisen Apteekkimaailman apteekkari Jaana Tillanen sanoo.

Yliopiston Apteekissa myydään nyt myös toiminnallisia pienapuvälineitä, jotka auttavat jokapäiväisissä askareissa, kuten purkin, pullon tai tölkin avaamisessa ja esiinnsiirtämisessä. Ne voivat vaikka helpottaa lääkepurkin avaamista ikäihmisellä, jonka lihasvoimat ovat heikentyneet.

– Tärkein viestimme asiakkaille on, että kuuntelemme heitä ja meidän tuotteistamme on heille hyötyä, Kanerva kiteyttää.

Mittauksia ilman markkinointia

Apteekkeissa tarjotaan tuotteiden lisäksi palveluita, kuten vaikka verenpaine-, ko-

lesteroli- tai rasvaprosenttimittauksia. Ihmiset tarttuvat tilaisuuteen tarkistaa arvonsa etenkin, kun palvelu on ilmaista.

– Kun mittaukseen yhdistetään mittauksellisia parantavien tuotteiden esittelyä, liikutaan jo eettisesti arveluttavalla vyöhykkeellä: apteekkari ottaa lääkärin roolia, Holmalahti huomauttaa.

Apteekkari Tillanen on mitannut asiakkaidensa verenpaineita ja rasvaprosentteja, mutta välttänyt käyttämästä mittauksista lääkemerkinnöiden keinona.

– Saatamme samalla keskustella siitä, onko asiakas ottanut lääkkeensä oikein. Jos verenpaine esimerkiksi on koholla, eikä asiakkaalla ole lääkitystä, ohjaamme tämän lääkäriin. Lääkärin roolia apteekkari ei ota, koska muun muassa verenpainelääkkeet ovat reseptilääkkeitä, Tillanen perustelee.

– Ihmiset käyvät mittaamassa esimerkiksi verenpainettaan itse terveyskeskuksessa, joten ei tämä terveysalan asiantuntijan tarjoama palvelu voi olla haitaksi. ■